REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 168. Brașov, Joi 1 (14) August 1902.

Nisuințele de maghiarisare

în lumină semi-oficiósă.

II.

...„O scim fórte bine cu toții, că noi sub *lățirea limbei maghiare*, nu înțelegem alt-ceva, decât, ca sĕ delăturăm cât mai mult rĕul cel mare, după care cele 15 milióne de ómenĭ, carĭ locuesc în patrie, nu sunt toțĭ Maghiarĭ de viță... Fiind afară de orĭ-ce îndoială, că numĕrul sufletelor la rassa maghiară nu se póte înmulțĭ alt-fel, decât pe socotéla naționalităților celor-lalte: este fórte natural, că aceste naționalitățĭ trebue sĕ vadă în nisuința și tendința nóstră *un atac asupra propriei lor esistențe*, ceea-ce érășĭ nu póte avé altă urmare, decât, că readucem timpurile acele dureróse dela 1848, în carĭ mișcarea naționalitățilorluase o direcțiune atât de rea și în fine atât de periciósă“...

Aceste cuvinte, le-a rostit Ludovic Mocsary, în camera ungară la 30 Aprilie 1879. El a prevĕḑut și a pĕtruns așa-dér cu 24 de anĭ mai înainte politica actuală a guvernului Szell în cestiunea naționalităților. Încă de atuncĭ Mocsary a pus în lumina cea mai nemerită și adevĕrată acea politică nenorocită, despre care se scrie aḑĭ în semi-oficiósa „Polit. Corresp.“ din Viena, că o urmăresce regimul actual maghiar față cu naționalitățile.

D-l Szell cu tovarășiĭ sĕĭ dela cârmă, — spune corespondentul foieĭ amintite vienese, — nu prin prigonire și asuprire, nu prin paragrafĭ dictatorialĭ, nu prin exproprierĭ voesce sĕ maghiariseze, ci numaĭ țintind sĕ unéscă naționalitățile cu națiunea maghiară în cugete și simțirĭ, ear „acésta n'o póte face, decât prin lățirea limbei maghiare“.

Ce însémnă în adevĕr lățirea limbei maghiare a spuso cu-o claritate și putere de convingere rară Mocsary, prin cuvintele mai sus citate. Nu se prigonesce și asupresce nu se expropriéză și nu se introduc paragrafĭ dictatorialĭ prin acéstă lățire a limbei, ci *sĕ atacă simplamente propria esistență a naționalităților*, ceea-ce trece de fapt peste conceptele de prigonire și asuprire.

Și cum-că politica de naționalitate, despre care se vorbesce în corespondenta amintită și în „Budapesti Hirlap“ nu póte duce în cele din urmă, decât la conflictele cele mai durerose între popórele Ungariei — întocmai după cum preḑise Mocsary — resultă cu consecența logică din întrepretarea negativă, ce i-o mai dau, ḑicênd că „*naționalitățile nu pot fi unite cu Maghiarii, décă nu învață și décă au vorbesc unguresce*.“

„Bud. Hirl.“ esplică tesa din urmă și mai lămurit, declarând, că Maghiarii vor recunósce de cetățenĭ ai lor în viitor numai pe aceia, carĭ învață și sciu unguresce.

Este dér nu numai un principiu politic, de care, după mărturisirea foilor oficióse, se conduc conducĕtorii maghiarĭ de aḑĭ ci, după ele, este ceva mai mult, este un principiu de stat.

„Bud. Hirlap“ în conclusiunile sale ciudate și fantastice, ce le-am schițat în numĕrul de Martĭ al foiei nóstre, se feresce, ce dracul de tămâiă, de a aminti măcar, că Ungaria, pe care ei în tot-déuna cu fală o presentéză lumei, ca stat constituțional, ar trebui sĕ fie guvernată și după *principii constituționale*, fără a mai vorbi de „adevĕratul liberalim“ al ministrului-președinte. Décă ar admite principii constituționale față cu toțĭ cetățenii fără deosebire, șoviniștii dela numita fóie și-ar tăia crénga de sub piciore și s'ar face și mai de rîs susținênd nisce insanitățĭ și absurdități ca aceea, că cineva nu mai póte fi în Ungaria cetățén credincios, fără a sci unguresce.

La asemenĭ conclusiunĭ descreerate nu póte ajunge, decât acela, care a pierdut capacitatea de a distinge lucrurile și de a cugeta logic, fie prin hăbăucie înăscută, fie prin aceea, că lasă a fi stăpânit fără marginĭ de patimile sale.

Mai întâiŭ trebue sĕ compătimim pe șoviniștii maghiarĭ, că în urma nebuniei lor de maghiarisare au pierdut cu totul concectul despre stat și despre scopul statului. Nu înțelegem de ce trĕbă mai pot fi afirmările corespondenței oficióse a ministeriului de esterne din Viena, că guvernul Szell nu vré sĕ maghiariseze prin prigonirĭ și asuprirĭ și prin procedeurĭ dictatoriale, când tótă „ideia de stat maghiară“ nu e, decât un concept curat despotic, care se póte pune alăturĭ cu maxima de stat a lui Ludovic al XIV-lea: „*L'état c'est moi*“ (statul sunt eu), numai cu deosebirea, că Maghiarii șoviniștĭ întrebuințéză pluralul ḑicênd: „statul suntem noi“.

Dela acéstă ideă despotică pornesce și „Budapesti Hirlap“, când ḑice: De óre ce numai noi Maghiarii suntem statul, voi naționalitățile nu puteți sĕ satisfaceți pe deplin îndatoririle vóstre către stat, decât décă vețĭ învĕța limba nóstră și décă vețĭ cugeta și simți ca și noi; pe cei, carĭ nu vor împlini acésta, nu-i putem privi de concetățenii noștri șĭ nicĭ de patrioțĭ credincioșĭ.

Acéstă fóie, care a trecut de-odată cu Apponyiștii în tabĕra guvernului, nu vede gróznicul precedent. ce-l creéză părtinind și luând în apĕrare asemenĭ idei infecte. Cu același drept, cu care „Bud. Hir.“ declară pe toțĭ locuitorii țĕriĭ. carĭ nu sciu și nu vor sĕ învețe unguresce, de cetățenĭ necalificațĭ și necredincioșĭ. cu același drept, ḑicem, venind mâne poimâne la cârmă bună-óră un guvern compus din sinul partideĭ maghiare poporale catolice, acesta póte sĕ ḑică: După ce și așa țéra ungurésca s'a jidovit mai de tot, noi nu putem s'o salvăm altfel, decât ridicând semnul crucii, care a fost așeḑată, pe coróna fundatorului acestui stat, Sfântul Stefan, și declarând pe toțĭ aceĭ supușĭ, carĭ nu se vor împărtășĭ de învĕțăturile religiunii catolice și nu vor cugeta și se vor simțĭ ca catolicĭ, de cetățenĭ necalificațĭ și de patrioțĭ necredincioșĭ.

Étă ce consecințe abnorme și periculóse pot sĕ aibă ideile și principiile sucite și absurde ale șoviniștilor maghiarĭ, carĭ consideră statul ca scop, șĭ nu, cum este și trebue considerat, numai ca mijloc spre ajungerea scopului — care scop nu póte fi, decât asigurarea libertății, a bunăstării și individualității locuitorilor sĕĭ.

Statul nu este nicĭ un om singur, care-l stăpânesce, nicĭ o parte din cârmuitorii sĕĭ séu din poporațiunea sa, orĭ o singură națiune dintre națiunile mai multe, carĭ îl formézá când este stat poliglot, ci statul e și trebue sĕ fie complexul tuturor locuitorilor sĕĭ, a tuturor popórelor, din care se alcătuesce.

Acésta a înțeles'o Mocsary mai bine ca toțĭ conaționalii sĕĭ și de aceea el le a spus în momentul grav, când a vĕḑut, că politica lor de naționalitate pornesce spre prăpastia, că n'au încătrău, că mai curênd séu mai târḑiu Maghiarii vor trebui sĕ accepte situația, după care Ungaria e și rĕmâne un stat poliglot, în care trăiesc diferite naționalitățĭ. carĭ tóte țin cu tărie la individualitatea lor, și că prin urmare tóte încercările de a-le maghiarisa vor rĕmâné zadarnice!

Intrevedenea din Rátót. Décă monarchii au intervederi de ce n'ar avé și miniștrii? Multe din acestea din urmă sunt de-o importanță mai capitală póte pentru viéța economică a statelor, de cât celea dintâi, carĭ de obiceiŭ au drept resultat înțelegerea pentru un cas de rĕsboiŭ.

Alaltăerĭ ministrul președinte al Austriei Dr. *Koerber* a visitat pe colegul sĕu ungur d. *Szell*, la proprietatea acestuia, în Rátót. Prin acéstă visită s'ar fi înlăturat deocamdată cel puțin diferențele personale, ce esistau între cei doi bărbațĭ de stat. Întru cât pentru diferințele relative la chestiunile de controversă în afacerea *tarifului vamal* etc. se va vedé mai târḑiu décă intervederea de la Rátót va avé vr'un resultat positiv réu nu. În tot casul Koerber pare a fi înclinat pe panta concesiunilor.

Congresul pentru emigrărĭ.

În ḑiua de 10 și 11 August s'a ținut în Timișóra congresul pentru emigrărĭ așteptat cu atâta încordare. Mișcarea de emigrare, se scie, că a luat în timpul din urmă proporțiĭ enorme chiar și în comitatele din Bănat, supranumit Canaanul Ungariei. Unele ținuturĭ sunt amenințate cu depopulare. Décă chiar și sîrguinciosul Șvab a început sĕ ia în mână toiagul emigrării, atuncĭ sĕ se scie, că trebue sĕ fie cause fórte seriόse și fórte grave, carĭ au pus în mișcare emigrările.

Întâiŭ se atribuiau emigrările ademenirilor unor agențĭ lipsițĭ de consciență. Mĕsurile luate contra acestora n'au dat resultate.

De 35 anĭ tóte forțele statului au fost angajate în alergarea după o fantomă: ideia de stat național maghiar unitar, și un enorm capital de inteligență și energie a fost consumat în acéstă utopie nebună, care s'ar fi putut întrebuința întru ridicarea și îmbunătățirea stării economice a țĕrii.

Urmările acestei politice descreerate se vĕd în corupția din Torontal și alte comitate și în miseria din Maramureș, provocată de jidovii cămătarĭ și de alțĭ esploatatorĭ.

Motivele emigrărilor sunt în prima linie de natură economică, dér în același timp aparțin și domeniului moral și politic.

Congresul, care a fost presidat de baronul *Ambrózy*, a fost convocat la inițiativa societății „*Südungarischer Bauernverein*“, la care a aderat societatea generală agricolă, ér ministerul agriculturei și al comerciului și-a trimis delegațiĭ sĕĭ.

În congres s'a citit referatul secretarului Bruno de *Pottere* care a tratat chestiunea pe larg și din punct de vedere academic. Desbaterile, fiind în limba ungurésca, cei 400 de țĕranĭ șvabĭ n'au profitat nimic din ea și a trebuit sĕ se admită în sînul congresului o adunare poporală, un fel de al doilea congres, în care s'a desbătut în limba poporului.

Aicĭ s'au făcut diferite propunerĭ, carĭ s'au ridicat la valóre de conclus. Între aceste propunerĭ este una de-o importanță capitală și care privesce educațiunea religiósă morală în școlă.

Secția din Gyertyámos a societății țĕranilor din Ungaria de sud, va sĕ ḑică tocmai secția din comuna, de unde s'au făcut mai multe emigrărĭ, pe lângă motivele economice, carĭ au causat emigrările, a relevat și motivele morale al căror isvor este a-se căuta în defectuositatea educației. În consecință s'a făcut propunerea, de a-se da o mai mare intensiune educației *religióse-morale* în școlă, și pentru-ca sĕ se pótă ajunge scopul în acéstă privință, s'a enunțat a-se cere guvernului *reintroducerea limbei materne* în școlele primare.

Propunerea acésta, împreună cu celelalte propunerĭ făcute în congres, va fi înaintată guvernului și așteptăm cu o legitimă curiositate, sĕ vedem, ce hotărîre va aduce d-l Wlassics, care tocmai acuma se află în zenitul paroxismului șovinist și lanséză circulare peste circulare relative la predarea mai cu eficacitate a — „limbei statului“.

Un Ungur despre Iancu.

Inainte de asta cu vr'o 15—16 anĭ fiind la universitatea din Budapesta și cercetând într'o bibliotecă am dat peste o carte ungurésca întitulată „A magyar forradalom férfiai 1848/49-bôl“. (Portrete din revoluția maghiară de la 1848/49) scrisă îndată după revoluțiune de un anonim, care pe semne scrisese mai 'nainte o altă carte întitulată: „A magyar forradalom napjai julius elsője után“. (Istoria revoluției maghiare începênd dela 1 Iulie), căcĭ din secretul ce-i acopere numele nu tradéză, decât atâta, că și acéstă din urmă carte (Portretele) este scrisă de autorul celei dintâiŭ.

Mi-s'a părut, că portretul lui Iancu, zugrăvit de un Ungur în anul prim după revoluție, când încă colcăia rĕsbunarea contra Românilor, comparat, cu colorile negre, în carĭ îl zugrăviau mai târḑiu, ar

fi vrednic sĕ fie cunoscut și de Românĭ, și am copiat pasagiul respectiv cu creionul pe scórța unui dicționar.

Dilele acestea am deschis acel dicționar și am dat pe scórța lui de portretul lui Iancu.

Fiind numele lui Iancu în timpul din urmă des pomenit, am socotit, că nu fac rĕu, décă îl traduc și-l public în „Gazeta". Étă-l:

„Când au audit, că se apropie Muscalii, (Abia atuncĭ? Istoria spune alt-fel...) s'au rĕsculat Moții (—Românii din munțĭ). *Iancu* (în Ardeal îl numiau craiul munților), cu a căruĭ indirectă aprobare s'au întêmplat o parte din măcelurile din Ardeal, a fost om deștept și energic. Acésta nu se póte tăgădui. Sĕ deprindĭ la ordine o armată de munte, compusă cam din 40.000 de ómenĭ nedisciplinațĭ și stupidĭ (!), și a-i aprovisiona timp de 9 lunĭ, tóte acestea presupun un talent nu de tóte dilele.

„Iancu a fost în adevĕr mare geniu. Trupele îl adorau și în același timp se temeau de el. Aceste douĕ motive le îndemnau sĕ-i execute cu cea mai mare exactitate poruncile. Românii, ca ori-ce popor aflător în epoca copilăriei culturale, erau influințațĭ fórte mult de strălucirea externă și când aveau ocasiune sĕ-l vadă în costumul lui național împodobit cu aur mult și sĕ-l admire în mijlocul pompei cu care se înconjora: involuntar i-se supuneau cu ascultare omagială.

„Iancu își cunoscea poporul. Scia, ce córde conduc mai sigur la inima lui și care este mijlocul, prin care l'ar puté ține mai lesne grupat în jurul sĕu. De aceea necontenit le dĕdea prilegiu, sĕ-șĭ satisfacă pornirile lor crudele. Acest prilegiu era ura neîmpăcată și nemărginită față cu Ungurii. Iancu îi lăsa (?) pe ómenii sĕi, sĕ măcelăréscă pe Ungurĭ, pentru-ca sĕ-i țină uniți prin *ura contra Ungurilor* și prin *iubirea față cu împĕratul*. El scia fórte bine, că numai aceste douĕ lucrurĭ îi țin pe Românĭ grupațĭ în jurul sĕu.

„Ei bine, tóte acestea n'ar fi putut sĕ le facă o minte de tóte dilele. A rĕsvrăti oceanul de sentimente al poporelor, póte sĕ o facă și un agitator, dér a ține acel ocean în continuă undulațiune — este mai mult decât rolul unui agitator.

Și acest popor, în ura sa era atât de cătrănit, încât scia sĕ suporte și mórtea liniștit, cu sânge rece.

O....

Unificarea limbeĭ literare române.

De M. Străjanu.

(Urmare.)

III.

„Acolo unde astădĭ lipsesce în limbă un cuvênt, ér ideia trebue neapĕrat sĕ fie întrodusă, vom primi cuvêntul întrebuințat în celelalte limbĭ romanice, mai ales în cea francesă. (Nu vorbesc de terminii technicĭ").

„O condițiune a-și adauge aicĭ, ca sĕ nu schimosim chiar și numele proprii din autorii clasicĭ după cum le-au schimosit Francesii, și sĕ dicem *Horace, Tite Live, Aristot*, cum dic și scriu mai toțĭ cățĭ vin din Francia, în loc de Horațiu, Titu Liviu, Aristotele. In acésta și în multe altele limba italiană ar fi póte mai bun model pentru noi; fiind mai asemenea în forme celei române.

„Și în privința acestui principiu, credem că ne putem înțelege mai toțĭ scriitorii. El deschide pórta cea mare pentru neologismele, ce se întroduc și trebuesc sĕ fie întroduse în vechia limbă română. O transformare așa de radicală a statului român și în genere a provinciilor locuite de Românĭ, precum s'a întêmplat dela 1848 încóce, nu s'a putut face fără a lăsa urme adêncĭ în limbă Sute de organisărĭ nouĕ, miĭ de idei nouĕ, mulțime de cuvinte nouĕ — altfel nicĭ nu se putea.

„Numai sĕ nu uităm nicĭ acele douĕ îngrădirĭ puse principiului de mai sus:

„Intâiu, neologismele de întrodus trebuesc luate din limbile romanice, ér nu din limbĭ care ne sunt cu totul streine nouĕ, precum ar fi cea maghiară séu germană.

„Al doilea, neologismele sunt numai atuncĭ de primit, când ne lipsesce cuvêntul în limba de până acum, ér ideia trebue *neapărat* introdusă. Acest *neapărat*, cere óre-care cumpănire. Nu lenea unui traducĕtor din limbile streine de a găsi, fie și prin mai multe cuvinte, espresia congruentă în limba română, póte sĕ autorise un neologism. Noi nu putem primi „mĕsura în ochĭ" (n. *Augenmass*) în locul mĕsurei după simpla vedere, nicĭ „salvagardarea" atâtorĭ oratorĭ (fr. sauvegarder) în locul scăpării neatinse séu a păstrarii în întregime".

Autorul Criticelor i-a afară dela regula arătată aicĭ terminologia scientifică. Pentru că, pe când literatura și celelalte arte sunt productul geniului național, care se deosebesce dela un popor la altul, scința este productul rațiunei, care e aceeași pentru toțĭ ómenii; prin urmare aceiașĭ cosmopolițĭ trebue sĕ fie termeniĭ technicĭ ai noțiunilor scientifice. Vom dice dér „etimologie", „gramatică", „filosofie" „astronomie", „psichologie", „poesie" „pictură", „musică" pentru-că așa se află în tóte limbile culte; și nu vom dice. *verbămênt, limbămênt, sciemênt; stelămênt, suflemênt*, cum încercase a dice școla puristă. Terminologia scientifică o luăm din limbile clasice vechĭ, din elina și latina, de unde o i-au tóte națiunile.

Sub nr.-ul IV, d-l Maiorescu vorbesce mai pe larg despre vorbele de origine slavonă, pentru carĭ n'avem în limbă alte vorbe romanice, ca sĕ le putem înlocuĭ. Prin urmare „înlocuirea lor cu neologisme ar fi o greșélă și este cu neputință". Desvoltând regula privitóre la acéstă clasă de cuvinte, d-l Maiorescu critică direcțiunea școlei etimologiste, care voia sĕ alunge din limbă tóte cuvintele de origine streină și sĕ le înlocuiéscă, unii cu vorbe latine, alții cu italiene séu franceze. Asemenea combate purismul lui Aron Pumnul, și stabilesce regula, care am încercat a o resuma în acest articol mai sus, regulă după care nu trebue sĕ înlăturăm cuvintele înrădăcinate în limbă, orĭ de ce origine ar fi, când n'avem alte cuvinte romănescĭ, cu carĭ sĕ le înlocuim.

„Cuvênt înrădăcinat" — urméză autorul — „este acela, al căruĭ înțeles face parte din întréga viață sufletéscă a poporului; și semnul acestei înrădăcinărĭ este întrebuințarea cuvêntului în tóte manifestațiunile geniului unui popor: în rugăciunea isvorîtă din credința sa religiósă, în proverbul eșit din înțelepciunea sa luméscă, în povestea născocită de fantasia sa, și în poesia înflorită din adênca sa mișcare".

„Cine, înțelegênd odată acéastă comóră sufletéască a poporului, cuprinsă în cuvinte, s'ar mai puté gândi la sunetul brut al unui cuvênt și nu mai întâi la tot cuprinsul sĕu intelectual?"

Sunt douĕ-decĭ de anĭ, de când a scris d-l Maiorescu aceste regule, și sunt trei-decĭ și trei de când a început critica în contra falsei direcțiunĭ de atuncĭ a literaturei și a culturei nóstre naționale. La început lupta a fost înverșunată; însĕ cu timpul ómenii începură a recunósce adevĕrul. Mai ales generațiunile tinere din tóte provinciile române au îmbrățișat cu căldură ideile nouei direcțiunĭ. Cu tóte acestea sunt încă, multe disarmoniĭ menite a dispăré; sunt multe cuvinte și forme carĭ deosebesc încă până la un grad limba cărturarilor din România de a acelor din țĕrile vecine. Și trebue sĕ ne bucurăm, când vedem că tocmai veteranii literaturei nóstre se ridică din nou în contra acestor deosebirĭ, și tocmai de acolo de unde chiar la începutul literaturei s'a audit cel mai pronunțat glas pentru unitatea limbei literare.

Lucrul este firesc, pentru-că în Ardeal și în țĕrile vecine limba e mai espusă influințelor streine, și acolo trebue sĕ fie mai vie tendința pentru păstrarea și unitatea ei. E firesc și e trebuință, ca în prima linie Asociațiunea română pentru literatura și cultura poporului român sĕ lucreze pentru acest scop.

Cum și prin ce mijlóce?

Acéstă Asociațiune, care face Academiei române o concurență demnă de laudă prin activitatea sa pentru cultura și unitatea culturală a poporului român, a întrebuințat și până acum cele mai bune mijlóce pentru realisarea marelui sĕu scop, în care intră și unificarea limbei literare. Ea a întreprins o grea lucrare pentru vulgarisarea scinței, Enciclopedia română; îngrijesce de rĕspândirea literaturei prin edițiunĭ populare, accesibile tuturor; premiéză colecțiunĭ de literatură poporană: s'a organisat în secțiunĭ pentru împărțirea activitățiĭ membrilor sĕi după specialitățĭ; a înființat și continuă a înființa bibliotece poporale și ambulante; are numeróase despărțĕminte în tóte ținuturile, carĭ lucréză pentru rĕspândirea ideilor și lucrărilor Asociațiunii în massele poporului și se îngrijesc de înmulțirea mijlócelor pentru susținerea și mărirea acestei nobile și sacre instituțiunĭ.

Se urmeze pe acéstă cale, sĕ recomande tinerelor generațiunĭ studiul serios al literaturei și limbei române așa cum se vorbesce și sĕ scrie de scriitorii cei bunĭ în România, pentru-că aicĭ s'a păstrat și s'a desvoltat limba română în tótă bogăția și frumseța ei; sĕ îngrijéscă prin tóte mijlócele de-o rĕspândire cât se póte mai întinsă a operelor scrise de poeții și prosatorii noștri, carĭ și întrucât merită a servĭ ca modele.

Pe cale oficială, prin mĕsurĭ regulamentare, nu cred că ar fi bine nicĭ cu putință a se impune uniformitatea, nicĭ a limbei nicĭ a ortografiei.

(Va urma.)

Ungurii din Galați.

Diarul „Bud. Hirl." în numĕrul sĕu de la 10 August, sub titlul de mai sus publică o corespondență din Galați (România), pe care o dăm și noi în traducere:

Despre sórtea deplorabilă a Ungurilor din România, dice corespondentul diarului unguresc, am audit deja multe, însĕ date statistice, din carĭ sĕ ne putem forma un tablou esact despre situație, n'am avut până acuma. Fără aceste date însĕ nu puteam ajuta pe conaționalii noștri ruptĭ din patrie, chiar décă am fi avut voința, de a-i ajuta. Acuma am primit în sfîrșit nisce tablourĭ statistice, din care ne putem lumina în multe privințe asupra situațieĭ Maghiarilor din România. De aicĭ reiese un avertisment serios pentru *guvernul* ungar: ca sĕ ia urgente mĕsurĭ în interesul Ungurilor din România.

Statistica ce ne stă la disposiție, din pĕcate, nu arată în detail, decât situația Ungurilor din Galați, fiind-că autorul ei, *Putnik* Béla este funcționar la consulatul austro-ungar din Galați și n'a putut sĕ adune date, decât de pe teritorul orașului sĕu și și acésta nu oficial, ci din rîvnă particulară. Cu tóte acestea datele generale relative la întréga Românie și datele speciale relative la Ungurii din Galați, sunt fórte interesante.

In România locuiesc actualmente 150,000 de Ungurĭ, carĭ n'au încetat de a fi cetățenĭ ai Ungariei. In Bucurescĭ sunt 50.000, în Galați 3,666, Brăila 6000, Craiova 3500, Turnu-Severin 3500, pe moșiile lui Cantacuzino din județul Covurlui 2000, în județul Prahova 5000, Ialomița 6000, Argheș 4000, restul în celelalte părțĭ ale țĕrii, mai ales în regiunile locuite de Ciangăĭ. După ocupațiune, 40°/o sunt industriașĭ și lucrătorĭ specialiștĭ pe la fabricĭ, ceilalțĭ sunt lucrătorĭ la fabricĭ, séu lucrătorĭ agricolĭ cu diua, vizitiĭ, servitorĭ. *Guvernul român*, deși țéra are mare nevoie de servitorii și lucrătorii ungurĭ, totușĭ exploatând starea lor strîmtorată, le impune sarcinĭ nedrepte. Servitorul séu lucrătorul ungur, îndată ce a pus piciorul pe pĕmêntul României, înainte de a fi primit vr'o slujbă, trebue sĕ plătéscă 4.50 lei bir pe un quartal înainte; condicuța de muncă, care îl costă tot 4.50 lei, trebue sĕ și-o înoiéscă în fiecare an, ceea ce dela supusul român nu se cere.

De cât șicanările de giaba și de cât perderile materiale. mult mai greu îi apasă pe Ungurii noștri dispoziția legii nóstre, care enunță, că după absență de 10 anĭ din patrie, décă nu cer menținerea cetățeniei, și-o perd. Țĕranii și muncitorii, carĭ vin în România, habar n'au de acéstă lege. Décă le vine pașaportul, pot sĕ se ducă, unde vor, notarul séu solgăbirĕul nicĭ un cuvînt nu pomenesce de numita lege. De aicĭ urméză, că pe feciorul Ungurului îl recrutéză Românii, deși nu e supus român și nu scie un cuvênt românesce; îl recrutéză pe motiv, că tatăl nu mai e supus ungar, ér fiul trebue sĕ facă armata acolo, unde își are domiciliul tatăl sĕu. *Șése* procente din armata română sunt feciorii Ungurĭ perduțĭ pe acéstă cale.

Despre Ungurii din Galați, *Putnik*, umblând din casă în casă. a adunat următórele date: Ungarĭ sunt în Galați, după cum am amintit, 3666, carĭ se împart după religie, pe cum urméză: 2381 *romano-catolicĭ*, 512 *reformațĭ*, 406 *greco-orientalĭ*, 217 *greco-catolicĭ*, 52 *luteranĭ* 7 *unitarĭ*, 71 *jidovĭ*. O trăsătură caracteristică a invasiunei din Ungaria este, că Românĭ vin fórte puținĭ în România, ér aceia carĭ vin, se întorc de grabă plinĭ de ură (?) în inima lor față cu *fratele român*, pe care atât de mult îl iubia înainte de a-l cunósce. După naționalitate emigranții din Galați se împart, pe cum urméză: *Maghiarĭ* 3120, *Românĭ* 329, *Germanĭ* 101, Slovacĭ 61, Sêrbĭ 38, Rutenĭ 7. Décă luăm în considerare, că partea cea mai mare a Maghiarilor, ce trec în România, sunt Săcui, putem medita asupra chestiunei: de ce rĕmâne acasă Românul ardelean, și de ce nu rĕmâne Maghiarul ardelean?

Interesante sunt datele și despre starea civilă: Din cele 945 de familii maghiare, numai 282 sunt complete, 45 de părechĭ și-au lăsat acasă copiiĭ, 426 de femeĭ trăiesc cu copiiĭ fără bărbat, care a rĕmas acasă, 192 de bărbațĭ și-au lăsat femeile acasă și sunt singurĭ cu copiĭ. Fete, carĭ trăiesc în concubinat sunt destule și rĕul este cu atât mai mare, cu cât fetele trăiesc și cu streinii. Bărbații, cu carĭ trăiesc fetele în concubinat (102) numai jumĕtate sunt Maghiarĭ, ceilalțĭ sunt Românĭ, Rușĭ, Italienĭ, bavarezĭ.

O sórtă din cele mai rele o au copiiĭ maghiarĭ din Galațĭ. Sunt 289 copii de școlă, la școla ungurésca însĕ, care are numai o sală și un învĕțător, nu umblă decât 40: 21 băieți și 19 fete. Aceștia toțĭ sunt împreună, cei din clasa a patra cu cei din clasa întâiu, băieții de-a-valma cu fetele. Ceilalțĭ copii maghiarĭ umblă la școla românéscă, de unde resultă, că în 79 de familiĭ, copiiĭ părinților maghiarĭ nu sciu de loc unguresce.

S'au luat mĕsurĭ, ca nicĭ sórta adulților sĕ nu fie mai bună decât a copiilor și décă copiiĭ nu pot umbla în școla maghiară, adulții nu pot umbla la serviciu divin maghiar. In bisericile din Galați sĕ spun predicĭ romănescĭ, italienescĭ, germane, francese, nu este însĕ nimenĭ. care sĕ se îngrijéscă, ca sĕ se spună și o predică maghiară, cu tóte că sunt destui credincioșĭ catolicĭ și reformațĭ, pentru ca sĕ aibă atâta considerație față cu dênșii și sĕ le predice unguresce.

Nenumĕrațĭ sunt în Galați acei Ungurĭ, pe carĭ vitregimea patriei i-a rupt de pe pĕmêntul maghiar și s'au contopit cu poporul, care le dă pâne — deși cam amară, — și, orĭ că-șĭ păstréză numele unguresc, orĭ că s'au lăpĕdat de el, tăgăduesc, că ar fi Maghiarĭ. Acéstă apariție e lesne de înțeles. Acasă nu și-au putut câștiga pânea; după-ce s'au dus în streinĭ patria nu și-a dat silința sĕ le păstreze sentimentul maghiar, ér ei vĕdênd, că nimenĭ nu-șĭ dă ostenélă sĕ-i lege într'un chip óre-care cu patria lor părăsită, cred că nu-i obligă nicĭ o datorie față cu ea. Incetul cu încetul se asimiléză total cu Românii și dintrênșii ies dușmanii noștri cei mai înverșunațĭ.

Tóte acestea sunt lucrurĭ, carĭ merită a fi luate în deapróape considerațiune. Perderile naționale cresc din an în an, deși nimic alta n'ar trebui, pentru-ca sĕ se îndrepteze lucrurile, de cât voință și iubire. Sórta Maghiarilor din România mai are însĕ și un alt efect important: Păstrarea prestigiului Ungariei. Românii, vĕdênd cât de puțin se interesézá Ungaria de fiiĭ sĕi pripășițĭ aicĭ, ne consideră de vecinĭ nevrednicĭ. Acest lucru este ușor de înțeles, de óre-ce tóte națiunile, fie ele cât de micĭ, își dau silință a lănțui la corpul lor pentru tot-déuna pe fie-care fiu al lor și își consideră de datorie, a-l apĕra orĭ unde ar umbla în lume. Tóte națiunile, numai Ungurii nu.

SCIRILE DILEI.

— 31 Iulie.

Principele moștenitor al României care a visitat dilele acestea, usinele Krupp în Essen, se va duce la 1 Septemvrie la manevrele imperiale germane. Principele moștenitor va fi însoțit de colonelul Văleanu, comandantul regimentului 4 de roșiorĭ.

Serbărĭ culturale naționale în Selagiu. In diua de 3 August s'a ținut în T. *Santău* adunarea generală a „Reuniunei femeilor române Selăgene" și a despărțĕmêntului XVI al Asociațiunei. Adunarea reuniunei a fost deschisă de cătră d-na Maria *Cosma* printr'un discurs avêntat. Averea reuniunei este de 11.373.78 cor. — Adunarea despĕrț. XVI (Sĕlagiu-Chior) a fost presidată de d-l Georghe *Pop* de Băsescĭ. D. Andreiŭ Cosma a distribuit mai multe cărțĭ între popor. S'a reales comitetul în frunte cu d. vicar A. *Barbulovici*. Adunarea viitóre se va ține în *Șomcuta mare*. S'a dat și banchet și bal. Cu acéstă ocasiune am vĕdut întrunițĭ la un loc pe toțĭ fruntașii culturei naționale din aceste părțĭ, între carĭ, pe lângă cei amintițĭ deja, pe domnii: *I. Pop*, *D. Coroianu* protopopĭ, *G. Trifu*, *I. Gael*, *V. Pătcaș*, *Vicaș*, *Baliban*, *V. Pop*, *Coriolan Meseșianu*, *Gr. Flonta*, *A. Costea*, *G. Șuta*, etc.

Convenția militară austro-ungară română. Se scie, că diarul „Fremdenblatt" din Viena a desmințit scirea adusă de diarul litografiat „Allgemeine Correspondenz", că regele *Carol* și baronul *Beck* ar fi conferit la *Ischl* asupra unor cestiunĭ militare. Redactorul diarului litografiat a cerut acum dela „Fremdenblatt" pe basa §. 19 al legii de pressă austriace, sĕ publice o rectificare. In acéstă rectificare litografiatul susține, că și-a luat informațiunile din cel mai autorisat isvor militar, prin urmare nu este adevĕrat, că scirea ce a adus'o n'ar corĕspunde realității și ar fi scornitură obicĭnuită în sesonul castraveților.

Studențĭ „patrioțĭ". Mare laudă pune „F. M—g" pe studenții maghiarĭ din Chichinda, carĭ au făcut dilele acestea demonstrațiunĭ ostile contra redactorului Korn și contra altor cetățenĭ „pangermanĭ" din acel oraș. — Diarul maghiar dice, că décă toțĭ studenții ungurĭ ar imita esemplul dela Chichinda, în curênd ar amuți toțĭ „mișeii antipatrioțĭ".

Senatul scolar gr. cat. din Feneșul săsesc învită la petrecerea ce o va aranja cu ocasiunea sfințirii școlei gr. cat. în 28 August n. c. *Program:* La órele 2 p. m. adunare de învĕțătorĭ, la 4 óre sfințirea noului edificiu școlar, la 7 óre petrecere. Intrarea: de persónă 1 cor., de familie 2 cor. Contribuirile generóse sunt a-se adresa d-lui Emil *Pop* și se vor publica prin diare. Venitul curat sĕ va întrebuința pentru procurarea recuisitelor de școlă. Participanții vor trebui sĕ se îngrijéscă singurĭ de ale mâncării. De beutură se îngrijesce *Comitetul aranjator.*

Escadră ruséscă în apele turcești. Se telegrafézâ din Constentinopol: Escadra rusésca a Mărei Negre, de sub comanda vice-amiralului Hildebrandt, și avênd între comandanții de unitățĭ pe marele duce Alexandru Mihailovicĭ, cumnatul Țarului, visitéză de mai multe dile porturile turcescĭ din Marea Négră.

Alegerĭ în Franța. In Pontoise a fost ales în diua de 11 August naționalistul Roger *Ballu*, care reușise și la alegerile generale, dér a fost invalidat. Ballu a întrunit 9752 voturĭ, ér republicanul Aimond numai 9641. Sforțările guvernului au fost uriașe, însĕ zadarnice.

Hymen. D-l Alexandru *Negrea* alias Gușăilă căpitan c. și r. s'a căsĕtorit cu d-șóra Adela *Negrea* alias Gușăilă. — Felicitările nóstre!

Representațiunile Kinematografice se vor ține de astădĭ înainte în fie-care séră în sala cea mare dela „*Casa de tir*". S'au întrodus scene și tablourĭ nouĕ, între carĭ relevăm mai ales: „*Lupta de taurĭ în Madrid*", care a fost mult aplaudată. Distracția cea mai plăcută o ofer aceste representațiunĭ mai ales óspeților, carĭ petrec aicĭ în vilegiatură. Casa de tir este la distanță de 5 minute dela promenada de sus.

Ce e bun, nu e scump. Se atrage atențiunea on. public strĕin, că la cumpĕrăturile ce le face, sĕ aibă în vedere firma ***M. L. Laszló succesor Iuliu Popp***, têrgu Inului 29. Piața Francisc Iosif, unde se vînd cu prețurĭ reduse toțĭ articulii de seson.

Adunărĭ culturale.

Adunarea generală a despărțĕmintului VIII Deva al Asociațiunei.

I.

Adunarea generală a despărțĕmêntului VIII Deva al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român" după-cum s'a anunțat și prin foile române, s'a ținut anul acesta în diua de 10 August în comuna Batiz, o comună românéscă situată în pitorésca vale a Streiului, (Țéra Hațegului). Caracterul pur românesc al acestei comune este știrbit prin o mică colonie de șvabĭ, care cu tot capitalul ce l'a investit, abia vegetează.

Frumósă și încântătóre părea acéstă Vale tocmai în diua adunărei, când după nisce ploi mănóse, un sóre frumos de vară își rĕspândea razele-i binefăcĕtóre și îmbrăca înveselita natură în haină de sĕrbătóre. Poporul din Batiz, dimpreună cu óspeții de prin jur deja sosițĭ, adunațĭ în haine de sĕrbătóre, în numĕr complet, în frunte cu harnicul sĕu părinte sufletesc d-l Petru Șinca, așteptau sosirea comitetului despărțĕmêntului. Pe la órele $8\frac{1}{2}$ a. m. sosesc mult așteptații óspețĭ, pe carĭ d-l Șinca îi bineventézâ cu cuvinte calde, esprimându-șĭ bucuria și fericirea ce o simte, că póte saluta în comuna d-sale în mijlocul fiilor sĕi sufletescĭ pe acei ce în numele culturei române au sosit.

Ii rĕspunde de asemenea în cuvinte alese d-l Dr. Alesandru L. Hosszu, directorul despărțĕmêntului, mulțumind atât în numele comitetului, cât și în al sĕu, atât pentru invitarea de a-și ține despărțĕmêntul VIII adunarea generală în comuna Batiz, cât și pentru primirea cordială.

Ambele vorbirĭ au fost ascultate cu multă atențiune și urmate de lungĭ și puternice „sĕ trăiéscă!"

De aci merseră cu toții, în frunte comitetul despărțĕmêntului și membrii Asociațiunei urmațĭ de un șir lung de popor la biserica din deal. Liturgia a celebrat-o Rvdss. d. George Romanul, neobositul protopop al Devei, cu asistența d-lor Petru Șinca parochul local și d-l Popovicĭ paroch în Sântă-Măria-de-petră. După serviciul divin urméză invocarea duhului sfînt, cu care ocasiune d-l protopop, într'o vorbire însuflețită și adevĕvĕrat românéscă, esplică poporului ceea-ce are sĕ urmeze.

După aceste ședința se deschide de d-l director printr'un discurs frumos și de cuprins bogat.

Se procede apoi la esecutarea programei publicate de-odată cu convocarea care se face în cea mai perfectă ordine și pe lângă cea mai mare atențiune a poporului fórte numĕros, care asista.

Relevez dintre punctele programei disertația bine alésă a d-lui Nicolae Macrea, care a vorbit despre principiul de asociare și productele acestuia: diferitele felurĭ de asocierĭ. Disertația lucrată cu iscusință și îngrijire și ilustrată cu esemple atât de plausibile pentru poporul nostru țĕran, a făcut ca sĕ fie bine înțelésă de poporul ascultător, luminându-l cu succes despre aceea, câtă tărie avem noi ascunsă în diferitele asocierĭ, pe carĭ décă le vom sci înființa, vom fi împlinit o parte uriașă din munca înaintării nóstre culturale și economice. — S'a hotărît, ca lucrarea acésta atât de frumósă și folositóre, sĕ fie tipărită pe spesele despărțĕmêntului și distribuită în popor.

Nu pot retăcé un plăcut moment, când primarul comunei, un inteligent țĕran, rosti și el cu câte-va cuvinte calde, așa cum le simte inima țĕranului, o mulțumire cătră directorul și comitetul despărțămêntului: „....pentru-că V'ațĭ ostenit de-ațĭ venit în mijlocul nostru, Vĕ mulțămim pentru învĕțăturile și sfaturile frumóse carĭ ni le-ațĭ dat și silința d-vóstrĕ de a ne lumina". Un semn îmbucurător, că Asociațiunea nóstră începe a fi înțelésă și de țĕranul român și a-i cucerì inima.

Adunarea a avut bun resultat și în ce privesce înscrierea de membrii noi. Laudă sĕ revine dómnei preotese Șinca, la a căreia zel și îndemnare s'a făcut membri ai Asociațiunei un frumos numĕr dintre țĕranĭ.

Terminându-se partea oficială ne-am dus la băile din Călan unde avea sĕ fie banchetul, la care luà parte un frumos numĕr de óspețĭ și care a decurs cu animație și cordialitate românéscă.

S'au ridicat ca de obiceiŭ toaste, dintre carĭ țin a amintì pe al d-lui Dr. Ales. L. Hossu directorul desp. pentru ilustrul president al Asociațiunei, d-l Dr. Ales. Mocsonyi, și comit. central, pe al d-lui Petru Șinca, parochul din Batiz pentru comitetul despărț. și directorul lui, pe al d-lui protopop George Romanul pentru d-l Șinca, pe al d-lui Macrea pentru d-l Fr. Hossu Longin, pe al d-lui advocat Francisc Hossu Longin pentru tinerime (generația tînĕră.) Au mai vorbit d-l Mihuț paroch în Hondol pentru femea română și pentru d-na preotésa Șinca și d-l Seb. Stanca stud. fil. în numele tinerimei pentru Asociațiune.

După banchet s'a arangiat și o petrecere poporală, la care poporul numĕros și-a petrecut în veselie cu jocurĭ naționale. Tot cu acéstă ocasiune s'au distribuit și 3 premii de câte 4 coróne din partea dómnei Aurelia L. Hossu născ. Petco, între 3 țĕrance, carĭ au avut cele mai frumóse costume lucrate acasă și cu mâna proprie. Impărțirea premiilor a fost sulutată cu bucurie și cu mândrie de cătră țĕranĭ.

Séra la órele 7 un grup de teologĭ din împrejurime, sub conducerea d-lui N. Ciocan abs. în teol. au aranjat un concert fórte bine reușit, la care a asistat un public numĕros și ales. Concertul a fost urmat de dans, care cu multă animație a durat până 'n zorĭ de di.

Avertisment!

Sub titlul acesta scrie „*Revista Economică*", numĕrul din urmă, 32, următórele:

Am avut de la fondarea acestei Reviste încóce adese-orĭ ocasiune a ne ocupa cu atacurile nejustificabile, îndreptate în diaristica maghiară contra băncilor nóstre și în general contra băncilor naționalităților. Am credut, că atacurile acestea sunt incidentele, provocate de cine scie ce capete înferbêntate, pentru cari progresul economic al unei însemnate părțĭ a porațiunii acestei țĕrĭ este un spin în ochĭ. Casul ce'l vom releva în cele următóre însĕ ne arată, că agitațiunea contra institutelor da banĭ ale naționalităților nu se face numai prin articole de diare, ci și prin corespondențele particulare ale unor „institute" din capitală, carĭ spre a-și ajunge supremul scop, — „Geschäft"-ul — apeléză, décă cere nevoia și la „patriotismul" solicitatorilor de banĭ.

Étă casul:

La îndemnul unui cunoscut al sĕu, un Român s'a adresat nu de mult pentru facerea unui împrumut hipotecar cu amortisare, cătră institutul care pórtă sforăitórea firmă de: „Ingatlan-és jelzálog-forgalmi-intézet" din Budapesta și care își face în permanență reclamă în jurnalele din capitală și provincie, că este cel mai mare și singurul institut din monarchie, provĕdut cu recomandațiunĭ autentice de la autoritățĭ, corporațiunĭ și proprietarĭ de frunte etc. Imprumutul cerut s'a votat cu 8% interese și pe lângă condițiunea, ca mijlocitorul sĕ priméscă sub titlul de provisiune o sumă însemnată de banĭ. Ingrozit de mărimea provisiunei, ér de altă parte fiind nedumerit asupra celorlalte condițiunĭ sub carĭ s'a votat împrumutul, ba ce este mai mult, nesciind nicĭ firma viitorului sĕu creditor, omul nostru a refusat plătirea provisiunei și a cerut restituirea actelor înainte. Spre a nu scăpa din mână clientul bun de muls, institutul mijlocitor a început cu capacitările, scriind: „Inainte de a Vĕ retrimite actele, ne ținem de datorie a Vĕ atrage atențiunea, că ceea-ce economisițĭ la provisiunea cerută de noi, nicĭ pe departe nu stă în proporțiune cu perderea ce o vețĭ avé în urma acestei economii.

„După ce institutele de banĭ din patrie și în special cele din capitală iau de basă la prețuire suma însutită a contribuțiunei de pămênt, încuviințând împrumuturile numai până la jumĕtatea aceleia, D-vóstră, care plătițĭ contribuțiune puțină, nu putețĭ primi de cât o sumă de tot minimală; ér după ce noi ne angajăm a Vĕ mijloci o sumă cu mult mai mare, intervențiunea nóstră nicĭ nu se póte de ajuns aprecia.

„Ér ca sĕ prevenim eventualitatea, ca D-vóstră sĕ fițĭ nevoițĭ a usa de creditul vre-unui institut de banĭ de al naționalităților (póte este de prisos sĕ spunem: de ce?) și de altă parte, ca sĕ Vĕ dăm o probă de bună-voință ce o arătăm totd-éuna față de comitenții noștrĭ: reducem provisiunea nóstră la K 135, (la un împrumut sub K. 4000, cu 8%! — Red). și sperăm că acum vețĭ fi de acord cu propunerile nóstre, ca în modul acesta sĕ aducețĭ un sacrificiu pe altarul patriei nóstre iubite".

Étă cu ce apucăturĭ se lucréză contra băncilor nóstre cinstite și pe ce cale voiesc sĕ-șĭ câștige clientelă bună de esploatat unii gheșeftarĭ fără suflet și vênătorĭ de provisiunĭ. Casul relevat este cu atât mai revoltător, cu cât persóna căreia au fost adresate cuvintele de sus, după posiția socială, ce o ocupă, face parte din conducĕtorii naturalĭ ai poporului nostru. Efectul scrisorii amintite a fost, de altcum, tocmai contrar celui așteptat din partea scriitorului, căcĭ jignit în sentimentele sale românescĭ, respectivul și-a cerut documentele înapoi și a căutat a-șĭ acoperi lipsa din altă parte și fără nicĭ o provisiune.

Suntem sigurĭ că acest cas nu stă isolat; de aceea atragem atențiunea băncilor nóstre și a tuturor factorilor chiămațĭ, ca la ocasiunea dată sĕ avertiseze poporul sĕ nu între în legătură cu firme obscure și carĭ nu au alt scop de cât esplotarea lui, când aci a casă își póte acoperĭ trebuințele de credit mult mai iute și sub condițiunĭ mult mai avantagióse."

ULTIME SCIRI.

Sofia, 13 August. Guvernul a interdis profesorilor de a participa la congres. Ordinea este riguros supraveghiată, ca sĕ nu se facă tulburărĭ acuma, în ajunul serbărilor din strîmtórea Șipca.

Paris, 13 August. Colonelul Saint-Rémy, care denegase supunerea față cu ordinul generalului sĕu, de a coopera la închiderea unei școlĭ congreganiste, va fi eliminat din armată. „La Libre Parole" îl celebréză ca pe un erou național.

Londra, 13 August. Deputații irlandesĭ au ținut în Dublin adunare de protestare contra încoronării, pe care nu o recunosc de valabilă pentru Irlanda. In adunare s'a dat cetire telegramei colonelului Lynch, pe care a trimis-o din temniță, unde a fost aruncat, fiind-că a luptat în rîndurile Burilor.

POȘTA REDACȚIUNEI.

Fl. G. — în C. — Reval este capitala guvernamêntului rusesc Esthland, în golful finlandez și numĕră peste 50,000 locuitorĭ, în majoritate germanĭ. Asemenea lucrurĭ se găsesc în orĭ-ce „Conversations-Lexicon".

Sosițĭ în Brașov.

Pe diua de 12 August 1902.

H. Pomul verde: Constantinescu, comerciant Bușteni; Dengel, comerciant, Sighișóra; Hintz, voiagior, Sighișóra; Holló, funcționar, Brașov.

H. Europa: G. Neștianu, profesor, G. Vasiliu advocat, Bêrlad; Kinofti, D-na Lobl, Brăila; D-na Brandes, Berindei, Avramescu, Roșca, Duculescu, Bucurescĭ; Bergmann, Brețcu; Ráday, Szt. Katolna. D-na Goron, Arad; Hobl, Szabadka; Pogány, Aiud, Georgiu, Brad.

H. Bucurescĭ: Blumenthal, Paplika, Rades, Antonescu, Bucurescĭ; Kiss, Pesta: Barner, Viena; Bein, Pesta.

H. Grand: O. Păltineanu, proprietar, Dr. Păltineanu, senator, Dimianescu, advocat, Baumann, Kaduș, Bucurescĭ, Pinkás, locot. în reservă, Rusciuc; Svoboda, C. Sereda; D-na Kovács, Timișora; Szilágyi, redactor, Sebestyén, idem, Rényi, secr. minist. Pesta.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Cursul la bursa din Viena.

Din 12 August n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	121.30
Renta de corone ung. 4%	98.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	118.80
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.60
Bonurĭ rurale croate-slavone	98 —
Impr. ung. cu premii	203.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	162 40
Renta de argint austr.	101.90
Renta de hârtie austr.	101.75
Renta de aur austr.	121.65
Losurĭ din 1860.	162.25
Acții de-ale Băncei austro-ungară	15 96
Acții de-ale Băncei ung. de credit	728.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	685.50
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane	117.—
London vista	239.77½
Paris vista	95.15
Rente austr. 4% de corone	99.90
Note italiene	94 10

Cursul pieței Brașov.

Din 13 August n. 1902.

	Cump.	Vênd.
Bancnot rom.	18.90	18.94
Argint român.	18.80	18.88
Napoleond'orĭ.	19.04	19.07
Galbenĭ	11.20	10.30
Ruble Rusescĭ	2.54	—.—
Mărcĭ germane	117.25	— —
Lire turcescĭ	21.40	21.50
Scris fonc. Albina 5%	101,—	102.—

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei" se pot face orĭ și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei."

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe trei lunĭ	6 cor.	Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe șése lunĭ	12 „	Pe șése lunĭ	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și strĕinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe șése lunĭ	2 „	Pe șése lunĭ	4 „
Pe trei lunĭ	1 „	Pe trei lunĭ	2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI."

A V I S.

Prenumerațiile la „Gazeta Transilvaniei" se pot face și reînoi orĭ și când la 1-ma și 15 a fie-cărei lunĭ.

Domnii abonențĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arete și posta ultimă.

Administrat. „Gaz. Trans".

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.